

Stichting Onderwijsprojecten Zambia

Jaarverslag 2019

De Stichting Onderwijsprojecten Zambia (SOZ) is eind 2009 opgericht. In 2011 is het eerste jaarverslag over 2010 verschenen. Het voorliggende jaarverslag 2019 is dan ook al weer de tiende formele verantwoording van de Stichting naar de buitenwereld. Het bestuur hoopt dat u met genoeg kennis zult nemen van de inhoud en dat een positief gevoel over de lokale ontwikkelingen en de voortgang binnen het onderwijs zal overheersen.

Kalwala Secondary School

De school heeft een stabiele positie in de lokale en regionale samenleving ingenomen. Het aantal leerlingen is gestabiliseerd op 350. In de afgelopen jaren zijn in de regio twee andere middelbare scholen gestart. Daarom wordt verwacht dat het aantal leerlingen ook in de toekomst dit getal niet substantieel zal overstijgen. Dat is gunstig. Op deze wijze kan meer aandacht gegeven worden aan kwaliteit in plaats van voortdurend met de druk van de groei geconfronteerd te worden.

Materiaal ten behoeven van practica en training voor de beroepsopleidingen blijft een punt van zorg. De school wil graag een project starten om zowel de huisvesting van het science lab als de benodigde apparatuur hiervoor op niveau te brengen. Inmiddels is door het ministerie een basisset van de apparatuur beschikbaar gesteld. De huisvesting voor de labs is een tijdelijke voorziening. De school zou graag een project starten voor de bouw van drie laboratoria met daarbij ruimten voor opslag en voorbereiding. De geschatte bouwkosten bedragen 50.000 euro plus 30.000 euro voor de inrichting. De school hoopt voor dit project een partner te vinden.

CiTA project

Vanaf de onafhankelijkheid heeft Zambia zich geconcentreerd op het primaire onderwijs en de academisch vormende middelbare school. Deze middelbare school was er slechts in één vorm en op één niveau en ging uit van de gemiddelde leerling – er was geen niveau differentiatie. Dit systeem was in de beginfase van de ontwikkeling van 'breedte'-onderwijs administratief eenvoudig en relatief goedkoop. De belangrijkste nadelen van de focus op de gemiddelde leerling zijn dat leerlingen met capaciteiten ruim onder het gemiddelde snel afhaken en min of meer verloren gaan, terwijl er voor de uitmuntende leerling weinig uitdagingen zijn. Aan het eerste nadeel is tot op zekere hoogte tegemoet gekomen met het enige jaren geleden geïntroduceerde systeem van de dubbele leerweg: leerlingen kunnen bij toelating tot de middelbare school kiezen – of worden

ingedeeld – voor de academische of de beroepsgerichte leerweg. Op de website en in eerdere jaarverslagen is op deze ontwikkeling ingegaan. Aan het tweede nadeel wordt in de nieuwe curriculum structuur nog niet tegemoet gekomen. Het daadwerkelijk differentiëren in het niveau van de academische leerweg is ingrijpend en kostbaar en zal daarom nog geruime tijd op zich laten wachten. Uit gesprekken met lokale partners kwam een tussenvariant naar voren: biedt voor de leerling die op een bepaald deelgebied boven het gemiddelde uitsteekt de mogelijkheid zich extra te ontwikkelen. Deze wens werd gecombineerd met het feit dat Zambia een goed ontwikkelde structuur heeft van naschoolse activiteiten in de vorm van clubs op diverse terreinen. Het resultaat was de formulering van het CiTA project.

Eén van de clubs die je binnen alle middelbare scholen aantreft, is de JETS-club. JETS staat voor *Junior Engineering Technician and Scientist*, waarmee het aandachtsgebied van deze club goed wordt weergegeven. Participatie in de JETS wordt sterk gestimuleerd – onder andere door regionale en landelijke competities. Deze stimulering is niet ten onrechte: het land snakt naar jonge mensen met affiniteit tot techniek die deze kwaliteit ook verder willen ontwikkelen. Daarnaast wordt ook in Zambia de wereldwijde toename van het belang van kennis van computers en de computer software¹ steeds sterker gevoeld. Het CiTA (Computers in Technical Applications) project wil door het aanbieden van materiaal, documentatie en workshops de mogelijkheid bieden aan leerlingen om in JETS verband zelf allerlei technische toepassingen van computers te ontwikkelen en bouwen. Men kan daarbij denken aan eenvoudige robotica, computer gestuurde verlichting en dergelijke. In het kader van het project is in de afgelopen jaren op twee scholen (Kalwala Secondary School en Chadiza Boarding Secondary School) apparatuur² beschikbaar gesteld en zijn workshops gegeven door een medewerker van SOZ.

Ondanks het feit dat vanuit SOZ inhoudelijke kennis beschikbaar is, leunt het project zwaar op docenten die lokaal de leerlingen stimuleren en ondersteunen. Met name de coördinerend docent voor de JETS speelt in deze een sleutelrol.

Hier blijkt in de praktijk de achilleshiel te zitten. Het verloop onder docenten is groot. Zowel door vertrek naar het bedrijfsleven als door overplaatsing naar andere scholen. Daarom is in 2018 een andere strategie ingezet. Door bij universiteiten practica labs in te richten en deze – naast het gebruik voor eigen

¹In Engeland en in toenemende mate ook in andere westerse landen is men er om genoemde reden toe over gegaan de computer en het ontwikkelen van computer software al in het lager onderwijs in het curriculum op te nemen.

²Op beide scholen zijn een aantal ontwikkelomgevingen voor de Raspberry Pi beschikbaar gesteld alsmede een uitgebreide hoeveelheid elektronica.

studenten – te benutten om middelbare school docenten te trainen en begeleiden, wordt de kans op continuïteit vergroot. Om die reden is binnen een drietal universiteiten (de Universiteit van Nairobi, de Universiteit van Zambia en de Kapassa Makassa Universiteit – een vrij nieuwe universiteit nabij Chinsali waar o.a. een opleiding voor ICT docenten is gestart) een begin gemaakt met de inrichting van een CiTA practicum. Dit mes snijdt aan twee kanten: het biedt de universiteiten een waardevolle aanvulling van hun practicum faciliteiten en het geeft een kansrijke spin-off naar het middelbaar onderwijs.

CiTA project binnen universiteiten

Op twee Zambiaanse universiteiten is in 2019 een start gemaakt met de inrichting van een regulier practicum op het gebied van de koppeling van computers aan een fysieke omgeving. Het zwaartepunt van het practicum ligt op sensoren en actuatoren, hun data koppeling met de computer en de specifieke software om sensoren uit te lezen en actuatoren aan te sturen. Naast het beschikbaar stellen van apparatuur zijn workshop gegeven aan medewerkers. De handouts van de ontwikkelde workshops is op de website van SOZ (www.SOZambia.nl) beschikbaar voor belangstellenden en kan voor niet-commercieel gebruik kosteloos gedownload en vermenigvuldigd worden³. Beide universiteiten⁴ hebben de intentie uitgesproken onderling te gaan samenwerken op het betreffende vakgebied.

Ook ontwikkelingen op het gebied van Artificial Intelligence (AI) gaan een steeds belangrijkere rol spelen in landen als Zambia. In toenemende mate is AI software geïntegreerd in apparatuur die een rol speelt in industrie, landbouw, gezondheidszorg en dergelijke. En hoewel de ontwikkeling van dergelijke apparatuur voorlopig niet in Zambia zal plaatsvinden, is de appreciatie van genoemde ontwikkelingen belangrijk. Al was het alleen maar om een juiste inschatting te kunnen maken van technische mogelijkheden en de implicaties daarvan voor aanschaf van apparatuur. Tegen deze achtergrond zijn gesprekken gevoerd over de invoering van een cursus en een daarbij behorend practicum op de beide universiteiten. Vooralsnog is apparatuur en een handleiding beschikbaar gesteld zodat staf medewerkers zich vertrouwd kunnen maken met het onderwerp. Het onderwijs materiaal hiervoor is eveneens via de website beschikbaar.

³Verspreiding uitsluitend met bron vermelding.

⁴ Naast de twee Zambiaanse universiteiten participeert ook de Universiteit van Nairobi in het project. Zij waren reeds verder op het betreffende gebied. Een regionale samenwerking kan versterkend werken voor alle betrokkenen.

Financieel overzicht

De Stichting kon in 2019 beschikken over enkele nieuwe donaties. Uitgaven betroffen met name de investeringen in het CiTA project.

De financiële situatie van de stichting kan als 'gezond' omschreven worden. We zien daarom ook de toekomst op langere termijn met optimisme tegemoet.

Een financieel jaaroverzicht is bijgevoegd.

Afsluiting

Ter afsluiting van dit jaarverslag wil ik namens het bestuur van SOZ mijn dank richten aan directie en docenten van Kalwala Secondary School, de Universiteit van Zambia (UNZA) en de Kapassa Makassa University (KMU⁵). Daarnaast gaat onze dank en waardering uit naar alle anderen die vanuit de lokale gemeenschappen en het ministerie bij het project betrokken zijn geweest. Zonder uitzondering hebben zij een grote inzet getoond. Het was een plezier met hen samen te werken.

Daarnaast gaat onze dank uit naar de donoren en vrijwilligers. Zonder hen zou de uitvoering van de verschillende projecten niet mogelijk zijn geweest.

Tot slot willen we onze waardering uitspreken voor de prettige en constructieve samenwerking met de zuster stichtingen Joy of a Toy⁶ en School Support and Beyond⁷.

Op de SOZ website⁸ is een uitgebreidere toelichting opgenomen en zijn foto's te zien die de voortgang van de projecten in beeld brengen.

Chris Hendriks, bestuursvoorzitter; begin 2020

⁵ De KMU vormt nu nog een onderdeel van de Copperbelt University. Het is de bedoeling dat de KMU campus zoals deze officieel nog moet worden aangeduid, binnen enkele jaren zelfstandig wordt.

⁶<http://www.joyofatoy.nl/>

⁷<http://www.schoolsupportandbeyond.org>

⁸<http://sozambia.nl/>

Bijlage Financieel jaaroverzicht 2019

Jaarrekening SOZ - 2019

Inkomsten

Donaties	€ 8,000.00
belasting	€ 47.00
rente	
lening	€ 4,000.00

Totaal € 12,047.00

Saldo 1 januari 2019 € 783.49

Batig saldo 2019 € 3,165.19

Saldo 31 december 2019 € 3,948.68

Bank positie 31 december 2019

lopende rekening € 3,948.68

kwartaal rekening € 0.00

totaal € 3,948.68

pm in 2020 dient een lening van 4000 euro te worden terugbetaald

Uitgaven

personele kosten lokaal	€ 450.00
bankkosten	€ 135.00
werkbezoeken en declaraties	€ 1,316.00
stichtingkosten	€ 34.00
CITA	€ 6,946.81

Totaal € 8,881.81